

Storverk om testing - nå også på dansk

Ole Johan Hovland

Peter Elsass, Jan Ivanouw, Erik Lykke Mortensen, Stig Poulsen og Bent Rosenbaum (red.). | **Assessmentmetoder. Håndbog for psykologer og psykiatere** Dansk psykologisk forlag, 2006, 768 sider

I 2000 gav American Psychiatric Association ut et omfattende 820 siders oppslagsverk kalt «Handbook of Psychiatric Measures». Denne hadde som uttalt hensikt å kunne gi nødvendig informasjon til klinikere om valg, bruk og tolkning av formelle kartleggingsverktøy (strukturerte intervjuer, selvbeskrivelsesinventorier, eller vurderingsskalaer for bruk av klinikere eller signifikante andre). Fremstillingen av de enkelte metodene var gjennomgående delt inn i hensikt, beskrivelse, praktiske opplysninger, psykometriske egenskaper, klinisk nytte og referanser med forslag om ytterligere lesning.

Hos oss har Norsk Psykologforening sluttet seg til internasjonale konvensjoner hvor kriterier for kvalitet ved tester og testliknende kartleggingsverktøy settes opp, men senest i 2006 ble det i Tidsskrift for Norsk Psykologforening (43, s.844) offisielt rettet oppmerksomhet mot en heller begredelig situasjon innen test/kartleggingsfeltet. I lederartikkelen her rettes det et svært kritisk søkelys på den aktuelle situasjonen, samtidig som det presiseres at den enkelte psykolog plikter å sette seg inn i de kvalitative sidene ved de verktøy vedkommende benytter.

Nærmest som et svar på denne tilstanden i Norge, kommer så danskene samme år ut med dette oppslagsverket om testing, utredning og ulike typer testverktøy tilsvarende den ovenfornevnte amerikanske utgivelsen. De danske redaktørene begrunner utgivelsen av sitt oppslagsverk med at det

i dagens situasjon stilles nye profesjonelle krav til et klinisk utredningsarbeid i form av et uttalt ønske om kvalitetssikring, forskningsbasert klinisk virksomhet og evidensbasert behandling.

Dette danske oppslagsverket inneholder totalt 33 kapitler fordelt på fire temaområder:

- Generell introduksjon til assessment (5 kapitler).
- Her omtales faglige temaer som blant annet sammensetningen av et kartleggingsbatteri, diagnostisering og dagens behov for en mer kulturfølsom kartlegging.
- Selvrapporteringstester (12 kapitler).
- Her presenteres blant annet Symptom Checklist (SCL-90), ulike depresjons- og angstmålt, Millon Clinical Multiaxial Inventory (MCMI), Minnesota Multiphasic Personality Inventory (MMPI), Eysenck Personality Questionnaire (EPQ), Neurotism, Ekstraversjon, Openness Personality Inventory (NEO PI-R) og Inventory of Interpersonal Problems (IIP) i sine ulike utgaver.
- Observatørbaserte metoder (12 kapitler).
- Her gjennomgås blant annet ulike diagnostisk intervju, Global Assessment of Functioning (GAF), Brief Psychiatric Rating Scale (BPRS), Positive And Negative Syndrome Scale (PANSS), Hamilton Depression Scale (HamD) og ulike skalaer for vurdering av mulig prodromal tilstand.
- Ytelsesbaserte, projektive personlighetstester (4 kapitler).
- Her gjennomgås Rorschachtesten (Exners system), Thematic Apperception Test (TAT), Rotters setningsutfyllingstest og ulike ordassosiasjonstester.

Alt i alt presenteres rundt 50 forskjellige kartleggingsverktøy i oppslagsverket. Blant disse finner vi de fleste som også anvendes i vår kliniske hverdag i Norge. Et savn er imidlertid Mini International Neuropsychiatric Interview (MINI) som ikke synes å være brukt i noen utstrakt grad i klinisk arbeid i Danmark.

Oppslagsverket presenterer ellers de enkelte kartleggingsverktøyene på en oversiktlig måte hvor hensikt, anvendelse, skåring, foreliggende normeringsmateriale, validitet, reliabilitet og eventuell tilpasning til danske forhold er beskrevet. I mange tilfeller er det også gitt eksempler på utsagn og svaralternativer som benyttes i de ulike kartleggingsverktøyene. Imidlertid er ikke fremstillingen her like omfattende og gjennomført systematisk som i det amerikanske oppslagsverket.

Som i det amerikanske oppslagsverket finnes det også bak i det danske verket en oversikt over de kartleggingsverktøyene som er beskrevet i oppslagsverket ved siden av et navne- og stikkordsregister. Dette gjør det svært lett å finne frem til den eller de hjelpemidlene en måtte være interessert i å studere nærmere. Imidlertid har dette danske oppslagsverket en presentasjon av ulike projektive hjelpemidler, noe som helt mangler i det amerikanske verket. I tillegg finnes det imidlertid en 60 siders innføring i psykometri som nok svært mange vil kunne ha utbytte av å lese om ikke av noen annen grunn så for å gjenoppfriske sine kunnskaper fra studietiden.

Hva en skal velge av disse oppslagsverkene vil derfor i siste instans være avhengig av om en finner det en er ute etter i den danske utgivelsen og/eller om en vurderer det slik at vurderingene som gjøres her vil være mer relevante for norske forhold enn de vurderingene som gjøres i det amerikanske oppslagsverket.

Uansett synspunkt så anbefales et oppslagsverk som dette som et viktig hjelpemiddel for den enkelte psykolog når vedkommende skal sette seg inn i de metodologiske sidene ved de verktøy han eller hun vil benytte. Om så valget faller ned på dette danske eller det mer omfattende amerikanske oppslagsverket mens vi venter på et norsk sådant, vil sannsynligvis ikke være av avgjørende betydning.

Begge gir de en solid fremstilling av viktige og nødvendige tema innenfor en profesjonell bruk av kartleggingsverktøy.